

YTTRANDE

2020-06-25 Ärendenr:
NV-04140-20

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljöstraffavgift för överträdelse av förbuden (M2020/00660/R)

Sammanfattning

Naturvårdsverket är positiv till att begränsa konsumentanvändning av växtskyddsmedel. Naturvårdsverket anser dock att förslaget behöver förtydligas inom huvudsakligen två områden:

1. dels ifråga om de fysiska avgränsningarna av vissa av de områden där användning av växtskyddsmedel förbjuds, och
2. dels vilken myndighet som ska ge tillsynsvägledning och vilken myndighet som ska bemyndigas att meddela föreskrifter med undantag från förbuden.

Naturvårdsverket avstyrker förslaget i 2 kap. 38 § om att flytta bemyndigandet om att meddela föreskrifter om undantag från förbudet mot att använda växtskyddsmedel på viss ängs- och betesmark från Statens jordbruksverk till Naturvårdsverket.

Naturvårdsverkets ställningstaganden och skäl

Naturvårdsverket anser det angeläget att begränsa konsumenters användning av växtskyddsmedel samt att bara växtskyddsmedel med låg risk i större utsträckning än idag används i områden där allmänheten vistas. Naturvårdsverket är därför positiv till att införa användningsförbud av växtskyddsmedel inom vissa områden då vi anser att det kan bidra till minskade risker för människors hälsa och miljön men har följande synpunkter på detta förslag.

1 kap 4 § (avsnitt 1.1 och avsnitt 5.1.1)

Naturvårdsverket vill uppmärksamma regeringen på att definitionen av tomt i plan- och bygglagen troligen inte är tillräckligt tydlig för att kunna avgränsa ett visst område där förbud för användning av växtskyddsmedel råder. Detta med reservation för att Naturvårdsverket inte är expertmyndighet för plan- och bygglagen, men vi vill ändå påpeka detta eftersom Boverket inte verkar vara med bland remissmyndigheterna. En fastighetsgräns och en tomtgräns sammanfaller inte alltid, särskilt om det handlar om stora fastigheter utanför detaljplanelagt område. Det gör att det ofta är svårt att bestämma exakt var tomtgränsen går.

2 kap. 37 § (avsnitt 1.1 och avsnitt 5.1.1)

Avseende punkt 5 (tomtmark) hänvisas till avsnittet ovan. Även i fråga om punkt 3 (i parker, trädgårdar och andra avgränsade rekreationsområden som allmänheten har tillgång till) anser Naturvårdsverket att avgränsningen av ”andra avgränsade rekreationsområden som allmänheten har tillgång till” är otydlig. Exempelvis kan en golfbana förutom greenområdena antagligen uppfattas som ett avgränsat rekreationsområde som allmänheten har tillträde till. Detsamma kan gälla för exempelvis ett skogsområde eller annat område i eller nära tätort som allmänheten använder för sport och rekreation. Även skillnaden mellan en *trädgård* och en *tomtmark* i de olika punkterna i den föreslagna lydelsen av 37 § är otydlig. Sannolikt syftar ”trädgård” på en allmän trädgård, eftersom detta framgår av direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel (2009/128/EG) och borde därför relativt enkelt kunna tydliggöras.

Naturvårdsverket bedömer också att förhållandet mellan det föreslagna förbudet i bekämpningsmedelsförordningen 2 kap. 37 § 3 (parker, trädgårdar och andra avgränsade rekreationsområden) är oklart i förhållande till 2 kap. 41 § 3 eftersom ett sådant område föreslås omfattas av det föreslagna förbudet. Även 41 § bör därför ses över.

2 kap. 37 a § (avsnitt 1.1 och 5.1.2)

Naturvårdsverket menar att bemyndigandet till Kemikalieinspektionen möjligen bör begränsas till att inte gälla användningsfrågor och därmed anpassas till systematiken i övriga bemyndiganden som rör användning av växtskyddsmedel i 2 kapitlet, alternativt att regeringen klargör Naturvårdsverkets frågeställningar nedan.

Naturvårdsverket kan inte avgöra vad förslaget om bemyndigande till Kemikalieinspektionen ger bemyndigande till, dvs. om kommande föreskrifter kommer att innebära att vissa växtskyddsmedel generellt tillåts i de områden där användning annars är förbjuden, alternativt att användning även fortsättningsvis enbart tillåts via dispensgivning. Om det enbart är via dispens, är det oklart vilken funktion som Kemikalieinspektionens kommande föreskrifter får i förhållande till dispensprövningen. Om föreskrifterna innebär generell tillåtelse, bör övervägas om inte ett sådant bemyndigande istället bör ligga på Naturvårdsverket, som har andra liknande bemyndiganden om användning i 2 kap, exempelvis 2 kap. 36 §. Naturvårdsverket är inte helt klar över om

bemyndigande att meddela föreskrifter alltid följer området för tillsynsvägledning, då 3 kap. 6 § i miljötillsynsförordningen föreskriver att Kemikalieinspektionen har tillsynsvägledning för allmänhetens hantering av kemiska produkter. Om bemyndigandet ska följa tillsynsvägledningsområdet, kan Kemikalieinspektionens föreskrifter även innefatta allmänhetens hantering av växtskyddsmedel. Dock är inte andra liknande bemyndigande till Naturvårdsverket i 2 kap. uppdelade i yrkesmässig och icke yrkesmässig användning.

Naturvårdsverket har bemyndigande att meddela föreskrifter om dispens i dessa områden, vilket inte föreslås ändras. Det kan därför uppfattas krångligt och inkonsekvent om det föreslagna bemyndigandet till Kemikalieinspektionens föreskrifter ska uppfattas ge bemyndigande till generella undantag, medan Naturvårdsverket ska meddela föreskrifter om dispens för växtskyddsmedelsanvändning i samma områden. Om generella undantag ges, torde det heller inte vara nödvändigt att söka dispens i enskilda fall, om dispensbestämmelsen inte ska uppfattas så att dispensansökningar ska gälla för helt andra verksamma ämnen och växtskyddsprodukter än vad som tillåts via Kemikalieinspektionens föreskrifter. Bemyndigandet bör därför tydliggöras.

2 kap. 38 § (avsnitt 1.1 och 5.1.2)

Naturvårdsverket avstyrker förslaget i 2 kap. 38 § om att flytta bemyndigandet om att meddela föreskrifter om undantag från förbudet mot att använda växtskyddsmedel på viss ängs- och betesmark från Statens jordbruksverk till Naturvårdsverket. Eftersom det gäller åtgärder som är kopplat till växtskydd i jordbruket bör föreskrifträtten i denna del anses tillhöra Statens jordbruksverks sektorsansvar. Naturvårdsverket har tidigare föreslagit ett ändrat bemyndigande i linje med förslaget, men anser att det är viktigt att upprätthålla gränserna för de enskilda myndigheternas sektorsansvar. Utvecklingen av samarbetet kring invasiva främmande arter, i synnerhet det nyligen bildade nationella samverkansforumet för IAS, bidrar till att säkerställa dialog och samverkan kring uppkomna behov.

Naturvårdsverket anser att 2 kap. 38 § bör omformuleras på så sätt att rätten att meddela föreskrifter om undantag får ske även i syfte att förhindra introduktion och etablering av invasiva främmande arter. Detta eftersom bekämpningsinsatser kan behöva ske i ett tidigare skede än i spridningsfasen. En sådan omformulering skulle också innebära en enhetlig terminologi i förhållande till föreskrifträtten för växtskadegörare enligt 38 a §. Även 40–41 §§ bör omformuleras på motsvarande sätt då samma skäl som för 38 § gör sig gällande.

Vidare anser Naturvårdsverket att föreskrifträtten enligt 2 kap. 38 § bör utökas till att även omfatta punkten 6 i 37 §. Det har förekommit fall då bekämpning av invasiva främmande arter behövt ske på krukväxter som innehas av privatpersoner och det finns därför ett behov av att kunna föreskriva om undantag även från förbudet i punkten 6.

2 kap 39 § (avsnitt 1.1 och 5.1.3)

Naturvårdsverket anser att omfattningen av kommunernas dispensmöjlighet behöver tydliggöras. I och med förslaget utvidgas dispensrätten samtidigt som

det, med undantag för bevarandet av kulturväxter, inte närmare förtydligas i skrivelsen vad som kan anses utgöra särskilda skäl för att ge dispens. Mot den bakgrunden är det oklart hur omfattande dispensrätten blir och i vilken utsträckning det kan bli fråga om att använda växtskyddsmedel på områden där det som huvudregel ska vara förbjudet.

Övriga synpunkter

Naturvårdsverket vill vidare uppmärksamma regeringen på att uttrycket *begränsad risk* som föreslås i bemyndigandet i 37 a § är otydligt då det är ett uttryck som normalt inte används i fråga om växtskyddsmedel. Vidare anser Naturvårdsverket att föreslagen lydelse inte klargör om bemyndigandet avser undantag för *verksamma ämnen* med begränsad risk eller *växtskyddsmedel* med verksamma ämnen med begränsad risk.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Martin Eriksson, föredragande, enhetschefen Gunilla Sallhed och handläggarna Anna Karin Cederblad, Eva Nilsson, Markus Klar och Annefrid Nilsson.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Martin Eriksson

Kopia till:
Anna-karin.rosman@regeringskansliet.se